

Avsteg från AB 04 och ABT 06 (Entreprenadrätt)

Oskar Frankki / Partner

Under 2016 gjordes en studie avseende vilka avsteg från entreprenadbranschens allmänna bestämmelser som vanligtvis görs, varför avsteg görs och vad effekten blir. Slutsatsen - avsteg tycks sällan vara lönsamma.

Studien som gjordes på uppdrag av Sveriges Byggindustrier omfattade bl.a. analys av enkätsvar men även djupintervjuer med entreprenörer. Enkäten som skickades ut besvarades av totalt 386 aktörer däribland byggherrar, generalentreprenörer och underentreprenörer.

Rapporten "Vad kostar avstegen? En studie i hur avsteg från AB 04 påverkar byggbranschen och anläggningsbranschen" ger svar på många intressanta frågor avseende hur de olika aktörerna ser på avsteg från de allmänna bestämmelserna.

Bland annat kunde det konstateras att de vanligaste avstegen som görs avser:

- Rangordning av handlingar
- Ansvar för uppgifter
- Hantering av beställning/underrättelse om ÄTA
- Ansvar för samordning
- Förändring av kontraktstiden
- Ändrad garantitid

För oss som arbetar med entreprenadjuridik kom detta inte som någon överraskning.

På frågan varför avsteg görs var det mest förekommande svaret *riskreduktion samt anpassning efter det aktuella projektet*. Att riskfördelningen generellt ändras till byggherrens fördel tycktes de som svarade vara överens om.

Däremot råder det delade meningar om huruvida avtalens *tydlighet* ökar eller minskar när avsteg görs. Av byggherrarna, som vanligtvis är de som kräver att avsteg ska göras, svarade 57% att *det blir mer tydligt* när avsteg görs. Av de svarande generalentreprenörerna var siffran endast 13%.

Få avsteg uppfattades som positiva av både beställare och entreprenörer. Ett undantag var dock det avsteg som innebär att entreprenören övertar beställarens samordningsansvar enligt AB 04 kap 3 § 9.

Författarna till studien anser att för entreprenören leder avsteg till större risk och att avtalet blir mindre tydligt, vilket i sin tur ger upphov till tvister och oenigheter. Avsteg innebär också högre kostnader och därmed högre anbudssummor. För beställaren kan omfattande avsteg leda till färre anbud och högre kostnader, då entreprenören måste kompensera sig för ökade risker.

En reflektion som kan göras efter att ha tagit del av studien är att det givetvis inte alltid är opåkallat att göra avsteg från de allmänna bestämmelserna. En del beställarorganisationer vill inte ta vissa typer av risker och är därför beredda att betala mer för det. Det står dock klart att slentrianmässiga avsteg kan vara mer kostsamma än vad i vart fall beställarsidan inser. Att göra avsteg för sakens skull bör alltså undvikas.

På frågan "Varför gör du avsteg/tror du att man gör avsteg" svarade 28% av byggherrarna; *för att det står med i våra kontrakt/AF-mallar*. Så bör det givetvis inte vara.